

DE VLAG VAN HOOGEVEEN BEELD VAN EENHEID IN TWEE VARIATIES

©Albert Metselaar, Hoogeveen 2022 albertmetselaar@home.nl

Het was op de raadsvergadering van 18 augustus 1925: *“De heer Bruins Slot deelt even mede, dat de kleuren van Hoogeveen zijn lichtblauw en wit. Enkel en alleen hebben daarnaar gevraagd, wellicht stellen meerderen daarin belang.”* De blauwe baan zat boven, de witte onder. *“Het gebruik wil dat in het algemeen de donkerste kleur beneden geplaatst wordt”*, schreef een voorschrift van de Hoge Raad van Adel uit 1948 voor. De kleuren van het wapen zouden leidinggevend moeten zijn voor de kleuren in de vlag. Hoogeveen voldeed aan geen enkele regel en niemand die het opviel. Het was toch onze vlag? Het is nergens vastgelegd waar de kleuren vandaan zijn gekomen. Er zijn richtlijnen bekend van de kleuren van de 19^e en begin 20^e eeuwse stokken (herkenningstekens) van leden van de brandweer (iedere rang en rol andere kleuren) maar daar zat de combinatie wit-lichtblauw niet tussen.

Het was op de raadsvergadering van dinsdag 29 september 1925, de eerste na de feesten van het vermeende 300-jarig bestaan van Hoogeveen. We luisteren naar de laatste woorden van ene toespraak van wethouder Robaard. Deze ging na een uitgebreid betoog net als het raadslid Frederiks eveneens in op de door Prins Hendrik aan de burgemeester en de gemeentesecretaris verleende Koninklijke onderscheidingen en sloot af met het volgende: *“Dan is mij als voorzitter der Vervenersvereniging ‘de Eendragt’, die hare laatste krachten, ja meer dan die, heeft aangewend om aan Zijne Koninklijke Hoogheid de Prins der Nederlanden, aan onze ingezetenen en aan hen, die van heinde en verre waren gekomen, om het feest bij te wonen, te laten zien welke veranderingen in de bodem hebben plaatsgehad, in de bedrijven van vervening, boekweitemiscultuur, ontginning, heidebezeminderij, korvenvlechten met de schaaphouderij en daarbij getoond de oude en de nieuwe gereedschappen, het oude product en het machinaal gevormde, waarvoor ik allen, maar vooral ook de heren Bruins Slot en Bosch dank zeg voor de daaraan bestede zorg – het is mij een voorrecht mijnheer de voorzitter, U namens die vereniging aan te bieden een vlag met de Hoogeveense kleuren, om die te gebruiken op die plaatsen en op die tijd, als het dagelijks bestuur onzer gemeente dit wenselijk voorkomt.”* Voorzitter burgemeester Bouma dankte de sprekers voor alle gelukwensen en zei tot slot, samengevat: *“De vlag, door de vereniging Eendragt geschonken beschouwt spreker als een symbool van eenheid voor allen, die geroepen zijn werkzaam te zijn tot heil van Hoogeveen.”* Aldus de Hoogeveense Courant van 3 oktober 1925. De vlag werd sindsdien gebruikt bij alle officiële gelegenheden.

In de zomer van 1957 nodigden Gedeputeerde Staten van Drenthe alle gemeentebesturen en besturen van waterschappen in Drenthe uit om hun vlaggen te bespreken met en te laten vaststellen door de Hoge Raad van Adel. De gemeente Hoogeveen stuurde twee tekeningen in van de wit-lichtblauwe vlag van Hoogeveen, na een voorlopige vaststelling door de gemeenteraad. In november 1957 rapporteerden burgemeester Tjalma en gemeentesecretaris Heslinga aan de Hoge Raad van Adel: *“Bij de verjaardagen van leden van het Koninklijk Huis flankeert zij op de raadhuisstoren de nationale en de Oranjevlag. Zij is de ingezetenen een vertrouwde verschijning en wordt ook door menig ingezetene bij vlagvertoon gebruikt. Haar*

kleuren vindt men weer in de vlaggen en vaandels van plaatselijke verenigingen. Deze vlag kan thans derhalve zeer bezwaarlijk worden veranderd of vervangen. Daartoe zou ook geen andere reden kunnen worden aangevoerd dan dat men in het verleden bij de keuze van haar kleuren geen associaties heeft gezocht of gehad met de kleuren van het wapen der Gemeente." Vervolgens werd voorgesteld de vlag vast te stellen en te erkennen zoals deze was.

Maar een vlag die aan geen enkele regel van de Hoge Raad van Adel voldeed, die wilden ze niet vaststellen. Aan de hand van het gemeentewapen, en het gegeven dat bruin niet in een vlag thuishoorde, volgens hun regelgeving, stelde men voor over te gaan tot een nieuwe vlag, met de volgende verticale banen: groen, wit en geel. Op basis van de inbreng van Tjalma en Heslinga en het besluit van de Raad om niet voor andere kleuren te kiezen, besloot de Hoge Raad van Adel op 30 januari 1958 alsnog de vlag vast te stellen op blauw boven en wit onder. We lezen het goed: geen andere kleuren. En we lezen ook: blauw. Dus geen lichtblauw, maar blauw. Daarmee waren alle variaties op blauw open gesteld. Tussentijds was ook al een verklaring gegeven voor het blauw in de vlag. Tjalma en Heslinga schreven dat het terugging op de geschiedenis van Hoogeveen. Een veenkolonie met veel water.

Het blauw is zo verklaard, maar niet het wit. Daar komen we zo nog op. En dat terwijl het blauw veranderde van het water naar de paarsblauwe heide. Het lichtblauwe werd omschreven als Nassau's blauw. Aldus stelde de Raad van Hoogeveen de vlag vast op 17 april 1958. De tekeningen bij de vaststellingen waren helder: dat was lichtblauw. De beschrijving: blauw. Aldus werd de vlag vervolgens geregistreerd door de Hoge Raad van Adel.

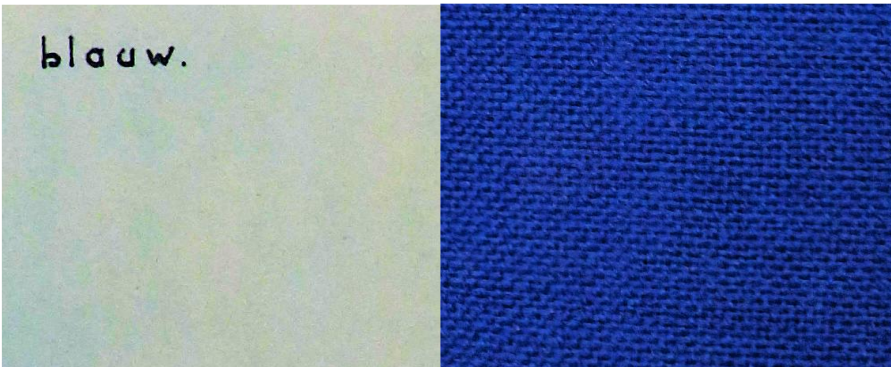
De uitleg van de vlag veranderde: *"Het hele gebied van de tegenwoordige gemeente bestond toen uit heideveld, met daarin vennen, plassen en meren. De kleuren van de vlag zouden herinneren aan het paarsblauw van de bloeiende heide en het blank van het water van de plassen, wanneer die door de zon werden beschenen."* Wat lezen we? Veen is geen heideveld en niet paarsblauw als bloeiende heide. Ja hoor, 'lichtblauw' was hier tevens veranderd via 'blauw' in 'paarsblauw'. De vlag was inmiddels van kleur verschoten. De Dokkumer Vlaggen-Centrale merkte op dat Nassau's blauw het zelfde was als kobaltblauw. Voor de zekerheid werd een stukje stof naar Hoogeveen gestuurd, om de voorgestelde kleur aan te geven. In het dossier (4956) zit dat stukje stof nog steeds tussen de briefwisseling uit 1958. Net als de tekening die Hoogeveen meestuurdde. Het verschil is overduidelijk. De vlag verschoot van kleur. De Dokkumer Vlaggen-Centrale keek niet naar plaatjes, enkel naar woorden. Vervolgens werd een kobaltblauwe baan op iedere vlag gedrukt.

De verklaring van de kleuren veranderde zo mee. Het blauwe water werd de bloeiende heide. Het wit staat voor de glanzende zon op het water. Maar dat zijn de verklaringen zoals ze meer dan 30 jaar na dato werden geregistreerd. Laten we maar gewoon constateren dat niemand weet wat de vlag van oorsprong betekent, en wat men er in 1925 mee heeft bedoeld, dan houden we voor de kleuren iedere interpretatie open, voor het geval er alsnog een oorspronkelijke verklaring van pakweg 1925 ergens in een archief op mag duiken. Hoe de Hoge Raad van Adel er toe over kon gaan om de voorstellen van de gemeente Hoogeveen zogenaamd helemaal over te nemen en dan Nassau's blauw te registreren, dat is een raadsel, en een

raadsel is het ook hoe de gemeenteraad bij een tekening in lichtblauw niet opmerkte dat dit wat anders was dan Nassau's blauw. *"Deze vlag kan thans zeer bezwaarlijk worden veranderd of vervangen"*. Citaat van burgemeester en gemeentesecretaris uit 1958. We hebben een vlag, we willen hem zo houden. En dan zo ineens op basis van de kleurvoorstellen van de vlaggencentrale komt er een andere vlag, in plaats van de tekening die overal op tafel lag. We veranderen niks, en doen dat wel. Snappen we het nog? Zat er misschien een kleurenblinde ambtenaar tussen?

"Velen is het beeld, hetwelk de Raadhuistoren bood op 11 april 1945, de dag der bevrijding -, toen daar voor het eerst weer de Vaderlandse, de Prinse- en de gemeentevlag naast elkaar wapperden, in het geheugen gegrift. Het was ook toen, ook in de natuur, een stralend heldere dag. Vandaar wellicht, dat meer nog dan anders het kleurenbeeld zich heeft vastgelegd." Secretaris Heslinga en burgemeester Tjalma, 11 februari 1958. Dat beeld, dat was de lichtblauw-witte vlag. Deze vlag is ook nog steeds te koop. In Den Bosch wappert deze als de Mariavlag. Zo is de vlag ook te verkrijgen via vlaggencentrales.

Samengevat: De gemeente Hoogeveen had in de jaren 1925-1958 een vlag met een lichtblauwe baan boven en een witte onder. Deze werd gevoerd bij alle officiële gelegenheden. In 1958 is de lichtblauwe baan veranderd in kobaltblauw. Dit is geen raadsbesluit geweest, dit zat hem vast op de omschrijving van het blauw, dat niet overeenkwam met de werkelijkheid. Wie de officiële Hoogeveense vlag bestelt, krijgt de nieuwe kleur. Wie bij historische evenementen de kleur uit bijvoorbeeld de oorlogsjaren terug wil halen, kan de Mariavlag bestellen en uithangen.

Twee stalen blauw uit het betreffende dossier. Links het blauw dat de Raad goedkeurde, rechts wat werd geleverd, en nooit werd herzien.

